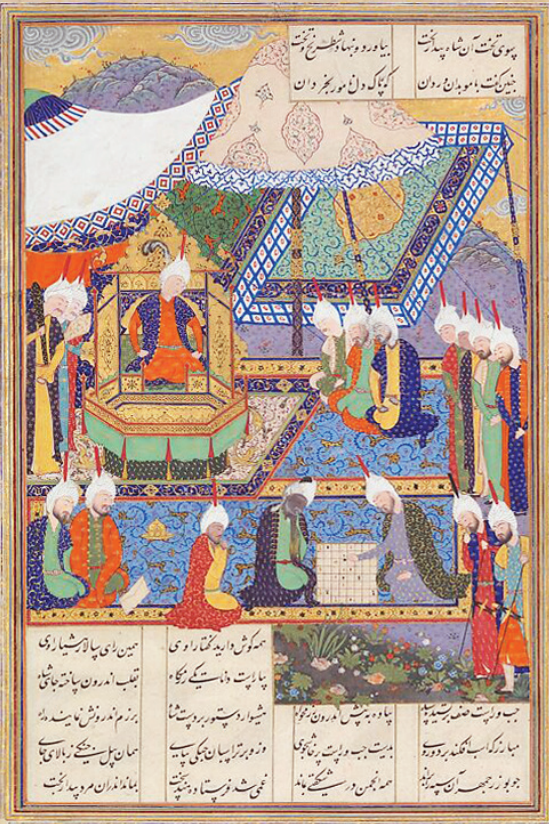

شطرنج نهادن حکیمان هند در برابر بزرگمهر و حکیمان ایران

نویسنده: سمانه آقائی آپوئیته تصویرگر: مبینا موری

فهمیدید چه خبر شده؟ پادشاه هند یک بازی را برای «خسرو انوشیروان» پادشاه ساسانی ایران فرستاده تا به کمک آن سطح هوش و خرد حکیمان ایرانی را بسنجد و ببیند میان آنان چه کسی می تواند قوانین این بازی را درست حدس بزند. شور و غوغایی در دربار خسرو انوشیروان برپا شده است. آزمون بزرگی است. به قول معروف مسأله حیثیتی است. نکند یک وقت در مقابل هندی ها کم بیاوریم. باید حسابی بگردند و کسی را بفرستند که بتواند از پس این کار بر بیاید. اما خب خیلی هم نمی شود معطل کرد، بالاخره یک نفر باید برود. شما فکر می کنید آخرش چه کسی برای اینکار انتخاب می شود؟ وای! اینجا را نگاه کنید. مجلس آزمون بازی شروع شده است. بگذارید ببینم چه کسی برای این کار انتخاب شده. به به! بهتر از این نمی شد. عالی است. نگاه کنید! «بزرگمهر حکیم» اینجاست؛ وزیر خسرو انوشیروان و رئیس مشاوران دربار. پندهای حکیمانه او زبانزد خاص و عام است. حالا باید دید در این معرکه چه می کند. سفیر هند را می بینید؟ همان مرد سیاه چهره ای است که مقابل بزرگمهر حکیم نشسته. بازی ای که پادشاه هند فرستاده همان شطرنج است. بزرگمهر حکیم را تماشا کنید که چطوری با دقت و حواس جمع، دست به مهره شده است. یک مهره او جابه جا می کند و یک مهره هم سفیر هند. حساسیت کار بالاست. باید منتظر بود ...

ساعت ها گذشته و این بازی هنوز تمام نشده است. کشف راز این بازی، مأموریتی بزرگ برای بزرگمهر حکیم است. چه شد؟ چرا ناگهان همه جا شلوغ شد؟ این همه سر و صدا برای چیست؟ چه اتفاقی افتاد؟ می شنوید؟ صدای ولوله شادی می آید. بله! آفرین به حکیم خودمان. بزرگمهر راز بازی را پیدا کرد.

میان حکیمان ایرانی هیچکس به جز او نتوانست راز بازی را متوجه شود. سربلندمان کردید حکیم جان. چشم و چراغ ایرانید. کاری که شما کردید آن قدر باشکوه بود که «حکیم ابوالقاسم فردوسی» در وصف این ماجرا در شاهنامه سرود:

بیاورد شطرنج بوزرجمهر	پراندیشه بنشست و بگشاد چهر
همی جست بازی چپ و دست راست	همی راند تا جای هر یک کجاست
به یک روز و یک شب چو بازی یافت	از ایوان سوی شاه ایران شتافت
بدو گفت کای شاه پیروز بخت	نگه کردم این مهره و مشک و تخت
به خوبی همه بازی آمد به جای	به بخت بلند جهان کدخدای

این تصویری که می بینید یکی از نگاره های شاهنامه طهماسبی است. شاید فکر کنید شاهنامه طهماسبی با شاهنامه فردوسی فرق دارد. نه اینطور نیست، چون این کتاب در زمان حکومت شاه طهماسب صفوی آماده شده به این اسم معروف شده، و گرنه متن کتاب، همان ابیات حکیم ابوالقاسم فردوسی است. شاهنامه طهماسبی توسط بهترین نقاشان و خوشنویسان دوره صفوی آماده شده است. نگاره شطرنج بازی کردن بزرگمهر توسط هنرمندی به نام «عبدالوهاب» آماده شده است. کتاب شاهنامه طهماسبی ۱۲۰۰ صفحه و ۲۵۸ نگاره (نقاشی) دارد که البته طی سالیان مختلف، دلالت آثار هنری صفحات آن را از هم جدا کردند و فروختند. برای همین هم اکنون نگاره های این شاهنامه در موزه های کشورهای مختلف وجود دارند. نسخه ای که هم اکنون مشاهده می کنید در موزه متروپولیتن نیویورک نگهداری می شود.

حالا میراثک را ببینید، رفته و به جای سفیر هند می خواهد با بزرگمهر حکیم شطرنج بازی کند. لبخند بزن! بله لبخند زدن هم دارد. هر کسی افتخار این را ندارد که بتواند در دربار خسرو انوشیروان با بزرگمهر حکیم شطرنج بازی کند. خوش بگذرد. فقط مراقب باش یکهو کیش و مات نشوی بچه جان!

شما می توانید با اسکن این بارکد
اثری را که میراثک انتخاب کرده
با وضوح و کیفیت بهتری تماشا کنید